

การสำรวจสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลี: มุมมองของผู้เรียนต่อการพัฒนา
ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
The Survey Research on Korean Language Teaching- Learning Management:
Learners 'Perspective on the Development of the Center for Asian Languages
and Cultures, Institute of East Asian Studies, Thammasat University

วรรณิษา ไวยฉายี*
Wannisa Vaichayee*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีของศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ 2) นำเสนอข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสถานการณ์ปัจจุบัน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ลงทะเบียนเรียนภาษาเกาหลีในภาคการศึกษาที่ 1/2563 จำนวน 34 คน และแนวคำถามสัมภาษณ์ใช้กับผู้บริหารและผู้เรียนภาษาเกาหลี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามปลายเปิด และจากแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง

ผลการวิจัย พบว่า

1. ในภาพรวม ผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านผู้สอนอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 4.56 ส่วนองค์ประกอบด้านอื่นมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การเรียนการสอน ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน หลักสูตร และผู้เรียน ตามลำดับ
2. เมื่อพิจารณารายชื่อ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ (1) ผู้สอนสามารถตอบข้อซักถามของผู้เรียนได้ถูกต้องและชัดเจน ($\bar{x}=4.91$) (2) ผู้สอนมีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี ($\bar{x}=4.88$) (3) ผู้สอนมีบุคลิกภาพที่ดีเหมาะสมระหว่างการสอน ($\bar{x}=4.79$) (4) ผู้สอนอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน และเข้าใจง่าย ($\bar{x}=4.76$) และ (5) ผู้สอนมีเทคนิคการสอนทันสมัย และเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่เรียน ($\bar{x}=4.65$)
3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลี พบว่า ผู้เรียนให้ความสำคัญกับตัวผู้สอนในการพัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองการเรียนรู้อของผู้เรียน และพัฒนานำเสนอการเรียนรู้อผ่านสื่อเทคโนโลยีเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้เรียน ข้อเสนออื่น ๆ ได้แก่ พัฒนาสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมกรเรียนรู้อ และวิธีการวัดประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลี, ผู้เรียน, ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

* สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

* Officer Professional Level of Institute of East Asian Studies, Thammasat University

* Corresponding Author: e-mail: wannisa@asia.tu.ac.th

Abstract

The purpose of this research study were to 1) investigate the current state of the Korean language teaching and learning management of the Center for Asian Languages and Cultures, Institute of East Asian Studies, Thammasat University and 2) present the data obtained, as a guideline for developing Korean language teaching and learning management to appropriately cater for the needs of the learners, addressing the current situation. The research tool was a questionnaire used with 34 samples who enrolled in Korean language course in the semester 1/2020, and interview questionnaires for the executives and Korean language student. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. And content analysis was conducted from open-ended questionnaires and from the structured interview.

1. Overall, most learners viewed that the teaching and learning environment in terms of the instructors was at the highest level of agreement, with the average score of 4.56, while other components had a high level of average score, namely, the process of teaching and learning, the supporting factors of teaching and learning, the curriculum, and the learners, respectively.
2. When considering each item, it was found that most of the learners had the opinions at the highest level for the top 5 items, which were (1) the instructors were able to answer the questions of the learners accurately and clearly ($x = 4.91$) (2) the instructors were very knowledgeable in the subject taught ($x = 4.88$) (3) the instructors had a suitable personality befitting the teaching role ($x = 4.79$) (4) the instructors were able to clearly explain the content and make the content easy to understand ($x = 4.76$) and (5) the instructors uses modern teaching methods that are appropriate to the contents ($x = 4.65$).
3. In regard to the suggestions for the development of Korean language teaching and learning management, it was found that the learners continued to prioritize the self-development of the instructors in the teaching and learning management in response to the learning process of the learners. The learners valued the development of teaching methods through technology and media to attract the learners' attention. Further important aspects were the development of teaching materials, learning innovation and effective assessment methods.

Keywords: Korean language teaching and learning management environment, Learner, Center for Asian Languages and Cultures

หลักการและเหตุผล

ในภาวะปัจจุบันที่อิทธิพลของโลกาภิวัตน์ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องและยังจะเพิ่มมากขึ้นนั้น การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศย่อมได้เปรียบในการทำกิจการการค้า ธุรกิจต่าง ๆ เนื่องจากปัจจุบันการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร ทั้งทางการศึกษา การแสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม

และวิสัยทัศน์ของชุมชนโลก การตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม และมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นทางด้านการค้า การทูต การท่องเที่ยว ตลอดจนเพื่อดำเนินกิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจ ดังนั้น ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญและตระหนักถึงการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในการเป็นสื่อกลางการติดต่อสื่อสารกับต่างชาติ และ “ภาษา

เกาหลี” เป็นอีกหนึ่งภาษาที่เข้ามามีบทบาทอย่างมาก และได้รับความสนใจจากผู้คนทั่วโลก เพราะเป็นประเทศที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างมีศักยภาพ ภาษาเกาหลีเริ่มเข้ามามีอิทธิพลในประเทศไทยเป็นอย่างมากในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา ทั้งทางด้านภาษาและด้านวัฒนธรรมเกาหลีอย่างแพร่หลาย ส่งผลให้เกิดการสนับสนุนโดยตรงจากหน่วยงานด้านการศึกษา โดยราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดโครงการจัดทำนโยบายภาษาต่างประเทศ และจัดให้ภาษาเกาหลีเป็นหนึ่งในกลุ่มภาษาเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับภาษาจีน ญี่ปุ่น และรัสเซีย นอกจากนี้ สาธารณรัฐเกาหลียังเป็นอีกประเทศหนึ่งที่อยู่ในอาเซียนบวกสาม เป็นผลให้เกิดความต้องการเรียนภาษาเกาหลีเพิ่มมากขึ้น (ปริศวรรค์ ยืนเสน, 2551) ซึ่งกลุ่มผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนรู้แบบพื้นฐานตามกระแสนิยมที่วัยรุ่นมีความสนใจจากภาพยนตร์ ดารา และศิลปวัฒนธรรมของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี และจากกระแส Korea wave ในปัจจุบันได้นำมาสู่ความสนใจในภาษาเกาหลีจนกระทั่งส่งผลให้เกิดแรงจูงใจและตัดสินใจเลือกเรียนในสาขาวิชาภาษาเกาหลี โดยนำภาษาเกาหลีไปใช้เป็นเครื่องมือในการทำงานหรือพัฒนาต่อยอดความรู้เพื่อประกอบอาชีพ

ปัจจุบันสังคมโลกกำลังก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เพิ่มขึ้นและรวดเร็ว ทำให้บทบาทและความสำคัญของผู้สอนลดน้อยลง เนื่องจากความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ผู้สอนจึงต้องเปลี่ยนบทบาทเป็น “ผู้เรียนรู้” ไปพร้อมกับผู้เรียน ปรับการเรียนการสอนเป็น “สอนน้อย เรียนมาก” (Teach Less, Learn More) เรียนรู้จากการปฏิบัติจากชีวิตจริง การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดของตนเอง ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการใช้แนวการสอนหรือวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียนรู้ ดังนั้น การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งกว่าเดิม โดยผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทเป็น “โค้ช” กล่าวคือ ผู้สอนต้องให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปบูรณาการและต่อยอดในสิ่งสำคัญ นั่นคือต้องเปลี่ยนระบบการเรียนการสอน คือเปลี่ยนเป้าหมายจาก “ให้ความรู้” ไปสู่ “ให้ทักษะ” เปลี่ยนจาก “ผู้สอนเป็นหลัก” เป็น “ผู้เรียนเป็นหลัก” (วิจารณ์ พานิช, 2556)

ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีที่มีประสิทธิภาพ จะต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวเนื่อง ได้แก่ หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอน และปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน (จินตนา วิเศษจินดา, 2560; นริศ วศินานนท์, 2559; อัญชลี จันทระสม และคณะ, 2559; ณิชชาภัทร จาวิสุตร และคณะ, 2556; ปรียาภรณ์ เฮอร์ริงตัน, 2555) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสามารถสื่อสารภาษาเกาหลีขึ้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ การเรียนรู้ด้านภาษาเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการพัฒนาทักษะได้ครอบคลุม จำเป็นต้องศึกษาถึงสังคม วัฒนธรรมที่จะเป็นการพัฒนาพหุวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเชี่ยวชาญและสามารถถึงศักยภาพในตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิตได้สูงสุด (กัลปพฤกษ์โชคศิริ โชคดีมีสุข, 2558) ดังนั้น การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีในปัจจุบันต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียน เพื่อให้ตรงตามความต้องการและมีความทันสมัย ทั้งการใช้สื่อประกอบการสอน วิธีการสอน รวมทั้งเป้าหมาย นโยบายของการจัดการเรียนการสอน และการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนจะเป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้ของผู้เรียน

สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีบทบาทและแผนกลยุทธ์ที่มุ่งพัฒนาบริการวิชาการด้านภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ดำเนินการอยู่ให้มีประสิทธิภาพและก้าวไกลยิ่งขึ้น การเรียนการสอนภาษาเกาหลีเป็นอีกหนึ่งภาษาของศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมเอเชียที่ดำเนินการอยู่ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือคำนึงถึงความต้องการและจุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน จัดห้องเรียนที่สะท้อนสภาพการณ์ที่เอื้อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ความคิดเห็น ความสามารถของตนเอง โดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุนและช่วยเหลือผู้เรียนมากกว่าการเป็นศูนย์กลางของความรู้ ซึ่งในปี พ.ศ.2541 เริ่มเปิดสอนภาษาเกาหลี ในรูปแบบหลักสูตรระยะสั้นใช้เวลาเรียน 39-40 ชั่วโมงต่อหนึ่งภาคการศึกษา เปิดการเรียนการสอนทั้งในและนอกเวลาราชการ สำหรับนักเรียน นักศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการและบุคคลทั่วไป เพื่อการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีส่วนใหญ่เปิดสอนในระดับขั้นต้น (Basic Level: B1-B4) ถึงระดับขั้น

กลาง (Intermediate Level: M1-M4) ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา สถิติจำนวนผู้ลงทะเบียนเรียนภาษาเกาหลีมีแนวโน้มผันผวน กล่าวคือปี พ.ศ. 2561 มีจำนวนผู้เรียน 270 คน เพิ่มขึ้นจาก 231 คน ในปี พ.ศ. 2560 เพิ่มขึ้น 14.44% และในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนผู้เรียน 260 คน ลดลงจาก 270 คนในปี พ.ศ.2561 ลดลง -3.85% (สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา, 2562) ดังกล่าวพบว่า ช่วง 3 ปีที่ผ่านมา มีผู้ลงทะเบียนเรียนจำนวนเพิ่มขึ้นและลดน้อยลงในปีถัดมา จึงเป็นโอกาสในการสำรวจการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีของศูนย์ภาษาฯ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับตัวของศูนย์ภาษาฯ และปรับปรุงหลักสูตรหรือจัดโครงการที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น ทั้งยังเป็นการพัฒนาหลักสูตรภาษาเกาหลีให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสามารถตอบสนองสถานการณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ

นอกจากนี้ ที่ผ่านมาศูนย์ภาษาฯ ยังไม่เคยมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีเพียงการรวบรวมข้อมูลการเรียนภาษาและพัฒนาธรรมประกอบการตัดสินใจในแต่ละปีการศึกษา การมีข้อมูลจากงานวิจัยจะเป็นอีกก้าวของการทำงานของศูนย์ภาษาฯ อย่างมืออาชีพ เพื่อรองรับความต้องการเรียนภาษาเกาหลีที่ผู้เรียนประสงค์จะเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น และเพื่อให้ศูนย์ภาษาฯ สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จำเป็นต้องทราบถึงสภาพความเป็นจริง และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการเรียนการสอน เพื่อนำมาปรับปรุงคุณภาพให้มีมาตรฐาน มีการพัฒนาแบบแผนที่ชัดเจน ประกอบกับการวิเคราะห์สถานการณ์เบื้องต้นที่พบว่าศูนย์ภาษาฯ จำเป็นต้องมีระบบปรับปรุงแนวทางการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทั้งมีเป้าหมายว่าผู้เรียนจะต้องสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง หรือนำไปใช้เป็นฐานสำหรับการศึกษาต่อในขั้นสูงเพื่อการประกอบอาชีพที่หลากหลายสาขาได้

ดังนั้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีของศูนย์ภาษาฯ สอดคล้องตามสภาพปัจจุบัน และตรงความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น จำเป็นต้องอาศัยผลการวิจัยมาประกอบการวางแผนและพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนภาษา

เกาหลี ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาสภาพการดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลี โดยสำรวจและวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลี เพื่อรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันและศึกษาแนวโน้มในอนาคตมาเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร ผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ และร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีให้เหมาะสม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจสังคมอันจะนำไปสู่เป้าหมายของหน่วยงานต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีของศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามความคิดเห็นของผู้เรียนภาษาเกาหลีและผู้บริหารหลักสูตร เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลี ภายใต้กรอบแนวคิดการจัดการเรียนการสอนในด้านหลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน การเรียนการสอน และปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน

วิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสานเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ประชากร คือ กลุ่มผู้ลงทะเบียนเรียนภาษาเกาหลีทุกระดับชั้นในภาคการศึกษาที่ 1 ประจำปี 2563 จำนวน 108 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 34 คน ส่วนประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์บริหารหลักสูตร จำนวน 3 คน ประกอบด้วยประธานศูนย์ภาษาฯ หัวหน้าหน่วยภาษาเกาหลี และรองหัวหน้าหน่วยภาษาเกาหลี โดยทุกท่านทำหน้าที่เป็นผู้สอนภาษาเกาหลีด้วย 2) กลุ่มผู้เรียนภาษาเกาหลีในระดับชั้นกลางซึ่งเรียนต่อเนื่องตั้งแต่

ระดับขั้นต้น จำนวน 17 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive sampling)

ขอบเขตของการสำรวจ

เนื้อหาและตัวแปรที่ศึกษาได้จากการ
สังเคราะห์กรอบแนวคิดการจัดการเรียนการสอน และ
การเรียนการสอนภาษา ซึ่งได้องค์ประกอบการจัดการ
เรียนการสอนภาษาเกาหลี 5 ด้าน ได้แก่ หลักสูตร
ผู้สอน ผู้เรียน การเรียนการสอน และปัจจัยสนับสนุน
การเรียนการสอน ทิศนา แคมมณี (2551) และบัณฑิต
ทิพากร (2550) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียน
การสอนว่าการสอนเป็นกระบวนการหรือวิธีการ ที่ผู้สอน
ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการ
เปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ของ
ผู้เรียน จากผู้สอนคือผู้ถ่ายทอด ปรับเปลี่ยนบทบาทเป็น
ผู้ชี้แนะวิธีการค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้
สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ทักษะต่าง ๆ
สร้างความเข้าใจด้วยตนเอง เช่นเดียวกับสถาพร พงษ์พิ
กุล (2558) ที่กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอน
ในปัจจุบัน ได้มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่า
เนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้
หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือ
ปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีครูผู้สอน
เป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียน
เกิดการเรียนรู้ขึ้น โดยกระบวนการคิดขั้นสูง กล่าวคือ
ผู้เรียนมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า
จากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้การเรียนรู้
เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น
ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับงานวิจัยด้านปัจจัยที่
ส่งผลต่อการเรียนการสอนภาษาเกาหลี มธุมน จินากุล
(2558) ได้ศึกษาพบว่าแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจ
เรียนภาษาเกาหลีคือแรงจูงใจจากผู้เรียนเองมี
ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกเรียนภาษาเกาหลี
เนื่องจากเห็นความสำคัญของการแสวงหาความรู้และ
ฝึกฝนทักษะภาษาที่สาม ซึ่งคาดว่าจะมีประโยชน์ใน
อนาคตทั้งในด้านการสื่อสารและเป็นข้อได้เปรียบในการ
ทำงาน แรงจูงใจจากสิ่งแวดล้อม (ครอบครัว/เพื่อน) มี
ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกเรียนภาษาเกาหลี
เนื่องจากกระแสนิยมเกาหลีในประเทศไทยที่มากขึ้นและ
คาดว่าจะเพิ่มอย่างต่อเนื่อง ทำให้คนไทยสนใจและขึ้น
ชอบนักร้องและนักแสดงเกาหลีส่งผลให้อยากเรียนรู้

วัฒนธรรมด้านภาษา ส่วนในด้านการจัดการเรียนการ
สอนภาษาเกาหลีพระราชรัตนมงคล (2560) ศึกษาพบว่า
1) หลักสูตรภาษาเกาหลีของวัดพุทธรังษีโชลและศูนย์
สอนภาษาเกาหลีอิจูมินเป็นหลักสูตรระยะสั้น สอนทุก
วันอาทิตย์ เรียนครั้งละ 2 ชั่วโมง 2) ผู้เรียนชั้นพื้นฐาน
จะใช้ภาษาไทยกำกับไว้กับภาษาเกาหลี 3) ผู้สอนเป็นครู
อาสาสมัครชาวไทย เมื่อสอบผ่านระดับที่ 1 แล้วผู้เรียน
ซึ่งมาจากประเทศต่างๆ จะเรียนรวมในห้องเรียน
เดียวกันและจะใช้ผู้สอนที่เป็นครูอาสาสมัครชาวเกาหลี
4) ใช้หนังสือแบบเรียนหลักสูตรของมหาวิทยาลัยยอนเซ
(Yonsei university) ใช้เทปบันทึกเสียง กระดานไวท์
บอร์ด และห้องสมุดภายในอาคาร และ 5) การวัดผล
และประเมินผล มีการสอบการอ่าน การเขียน การพูด
การฟังจากเทปเสียง และให้กาบาทตามรูปภาพที่
กำหนดให้ และกนกวรรณ สาโรจน์ (2560) ศึกษาพบว่า
ในการเรียนการสอนภาษาเกาหลีในฐานะ
ภาษาต่างประเทศ มี “ไวยากรณ์ (grammar)” และ
“คำศัพท์ (vocabulary)” เป็นองค์ประกอบสำคัญ
กล่าวคือไวยากรณ์สามารถกำหนดเนื้อหาและระยะเวลา
ได้ ส่วนคำศัพท์ไม่สามารถกำหนดเนื้อหาและระยะเวลา
ได้ แต่สิ่งที่สำคัญคือการฝึกฝน นอกจากนี้ อารีญา สตา
รัตน์ (2556) ศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้
นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกด้าน
ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็น
ระเบียบ มีบรรยากาศดี ปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์
เสริมสร้างการพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่าง
หลากหลาย มีสิ่งยั่วยุให้เกิดการเรียนรู้และไม่มีมลภาวะ
ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียน
พัฒนาตนเองไปสู่จุดมุ่งหมาย มีแรงจูงใจและเกิดความสุ
ความเต็มใจในการแสวงหาความรู้

**เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการศึกษาและการ
พัฒนาเครื่องมือ** แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
(1) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิ
การศึกษาสูงสุด ระดับชั้นเรียนภาษาเกาหลี เป็นแบบ
ตรวจสอบรายการ (Check list) และเติมคำ (2) ความ
คิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษา
เกาหลี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
(Rating Scale) และ (3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเป็นแบบ
ปลายเปิด

2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ส่วน คือ (1) ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล และ (2) ข้อคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาเกาหลี ลักษณะคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน และการตอบสนองต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้ (1) นำส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง (2) ติดตามเก็บแบบสอบถามคืนภายในระยะเวลาที่กำหนด (3) ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลในแบบสอบถามที่ได้รับคืน และ (4) นำแบบสอบถามไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนภาษาเกาหลี ใช้การสัมภาษณ์ตัวต่อตัวแบบเผชิญหน้า มีขั้นตอนดังนี้ (1) นำส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับผู้สัมภาษณ์ทุกคนล่วงหน้าก่อนวันที่ยัดสัมภาษณ์ด้วยตนเอง (2) ดำเนินการสัมภาษณ์ประมาณ 1 ชั่วโมงต่อ 1 คน และทำการขออนุญาตบันทึกเสียงระหว่างสัมภาษณ์และการจดบันทึก และ (3) ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล โดยการถอดเทป

ตรวจสอบความถูกต้อง นำบทสัมภาษณ์มาพิมพ์เป็นบันทึกและทบทวนเนื้อหาทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการศึกษา คือ สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยการบรรยายหรือพรรณนาจากแบบสัมภาษณ์ที่รวบรวมได้ และนำข้อมูลจากการวิเคราะห์แต่ละประเด็นมาตีความตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมถึงหาความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลเพื่อเชื่อมโยงไปสู่แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเกาหลี

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 34 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 97.06 อายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 64.71 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 70.59 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกเรียนระดับชั้น Basic 1 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 52.94

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลี ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลี

สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลี	จำนวน (n) ร้อยละ (%) ระดับความคิดเห็นของผู้เรียน					(x̄)	(S.D.)	ระดับความเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ด้านหลักสูตร								
1.1 หลักสูตรทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ของสังคมในปัจจุบัน	13 (38.24)	17 (50.00)	4 (11.76)	0	0	4.26	.666	มาก
1.2 หลักสูตรมีเนื้อหาวิชาตรงกับความต้องการของผู้เรียน	18 (52.94)	15 (44.12)	1 (2.94)	0	0	4.50	.564	มาก
1.3 หลักสูตรมีกิจกรรมสอดแทรกและส่งเสริมวัฒนธรรมที่เหมาะสม	16 (47.06)	17 (50.00)	1 (2.94)	0	0	4.44	.561	มาก
1.4 เนื้อหาวิชาเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตหรือหน้าที่การงาน	17 (50.00)	13 (38.24)	4 (11.76)	0	0	4.38	.697	มาก
1.5 ปริมาณเนื้อหาวิชาตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสม	21 (61.76)	11 (32.35)	2 (5.88)	0	0	4.56	.613	มากที่สุด
ภาพรวม	50.00	42.94	7.06	0	0	4.43	.467	มาก

สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษา เกาหลี	จำนวน (n) ร้อยละ (%) ระดับความคิดเห็นของผู้เรียน					(x̄)	(S.D.)	ระดับ ความเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
2. ด้านผู้สอน								
2.1 มีบุคลิกภาพที่ตีเหมาะสมระหว่างการสอน	28 (82.35)	5 (14.71)	1 (2.94)	0	0	4.79	.479	มากที่สุด
2.2 มีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	30 (88.24)	4 (11.76)	0	0	0	4.88	.327	มากที่สุด
2.3 อธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน และเข้าใจง่าย	28 (82.35)	4 (11.76)	2 (5.88)	0	0	4.76	.554	มากที่สุด
2.4 มีเทคนิคการสอนทันสมัย และเหมาะสม กับเนื้อหาวิชาที่เรียน	24 (70.59)	8 (23.53)	2 (5.88)	0	0	4.65	.597	มากที่สุด
2.5 สามารถตอบข้อซักถามของผู้เรียนได้ ถูกต้องและชัดเจน	31 (91.18)	3 (8.82)	0	0	0	4.91	.288	มากที่สุด
ภาพรวม	82.94	14.12	2.94	0	0	4.56	.524	มากที่สุด
3. ด้านผู้เรียน								
3.1 มีความตรงต่อเวลาและเข้าเรียนสม่ำเสมอ	12 (35.29)	14 (41.18)	8 (23.53)	0	0	4.12	.769	มาก
3.2 ทบทวนความรู้เดิมก่อนเริ่มเรียนเนื้อหาใหม่	5 (14.71)	11 (32.35)	16 (47.06)	2 (5.88)	0	3.56	.824	มาก
3.3 มีความตั้งใจในการเรียน	13 (38.24)	18 (52.94)	3 (8.82)	0	0	4.29	.629	มาก
3.4 สามารถปฏิบัติงานตามที่อาจารย์ มอบหมายจนสำเร็จ	12 (35.29)	14 (41.18)	8 (23.53)	0	0	4.12	.769	มาก
3.5 นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	10 (29.41)	15 (44.12)	9 (26.47)	0	0	4.03	.758	มาก
ภาพรวม	30.59	42.35	25.88	1.18	0	4.02	.530	มาก
4. ด้านการเรียนการสอน								
4.1 วิธีสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา และการวัดผลประเมินผล	17 (50.00)	15 (44.12)	2 (5.88)	0	0	4.44	.613	มาก
4.2 มีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่ หลากหลาย	16 (47.06)	13 (38.24)	5 (14.71)	0	0	4.32	.727	มาก
4.3 สรุปเนื้อหาสำคัญหลังการสอนทุกครั้ง	20 (58.82)	12 (35.29)	2 (5.88)	0	0	4.53	.615	มากที่สุด
4.4 มีการจัดกิจกรรมและการสร้าง บรรยากาศในชั้นเรียน	20 (58.82)	11 (32.35)	2 (5.88)	1 (2.94)	0	4.47	.748	มาก
4.5 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม และ แสดงออกในห้องเรียน	25 (73.53)	9 (26.47)	0	0	0	4.74	.448	มากที่สุด
ภาพรวม	57.65	35.29	6.47	0.59	0	4.50	.500	มาก
5. ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน								
5.1 สภาพแวดล้อมของอาคารสถานที่ที่มี ความสะดวก ร่มรื่น เป็นระเบียบ เอื้อต่อการ เรียนการสอน	12 (35.29)	21 (61.76)	1 (2.94)	0	0	4.59	.577	มากที่สุด
5.2 ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวน ผู้เรียน	21 (61.76)	11 (32.35)	2 (5.88)	0	0	4.56	.613	มากที่สุด

สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษา เกาหลี	จำนวน (n) ร้อยละ (%) ระดับความคิดเห็นของผู้เรียน					$(\bar{x})$	(S.D.)	ระดับ ความเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
5.3 บรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียน การสอน	21 (61.76)	12 (35.29)	1 (2.94)	0	0	4.59	.577	มากที่สุด
5.4 ห้องเรียนมีสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ที่ทันสมัยเพียงพอและใช้งานได้ดี	12 (35.29)	17 (50.00)	5 (14.71)	0	0	4.21	.687	มาก
5.5 ตำราหลักหรือเอกสารประกอบการสอน มีลักษณะสอดคล้อง และเหมาะสมกับ เนื้อหาวิชาเรียน	14 (41.18)	18 (52.94)	2 (5.88)	0	0	4.35	.597	มาก
ภาพรวม	47.06	46.47	6.47	0	0	4.46	.511	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า จำนวนและค่าร้อยละ การจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลี ผู้เรียนส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญสูงสุดในองค์ประกอบด้านผู้สอน เมื่อพิจารณารายชื่อจะพบว่า มีจำนวนของความคิดเห็นที่ระดับมากที่สุด 4 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 2.5 สามารถตอบข้อซักถามของผู้เรียนได้ถูกต้องและชัดเจน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 91.18 รองลงมาคือ ข้อ 2.2 มีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 88.24 ข้อ 2.3 อธิบายเนื้อหาได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35 และข้อ 2.1 มีบุคลิกภาพที่ดีเหมาะสมระหว่างการสอน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35 ตามลำดับ

สำหรับค่าคะแนนเฉลี่ยการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีก็พบว่า ด้านผู้สอนมีความคิดเห็นระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.56$) ส่วนความคิดเห็นด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร และด้านผู้เรียน ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณารายชื่อจะพบว่ามีจัดการสภาพการเรียนการสอน 11 ข้อ ที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยสูงสุด 5 ลำดับแรกอยู่ในองค์ประกอบด้านผู้สอน ได้แก่ ข้อ 2.5 ผู้สอนสามารถตอบข้อซักถามของผู้เรียนได้ถูกต้องและชัดเจน ($\bar{x}=4.91$) ข้อ 2.2 ผู้สอนมีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี ($\bar{x}=4.88$) ข้อ 2.1 ผู้สอนมีบุคลิกภาพที่ดีเหมาะสมระหว่างการสอน ($\bar{x}=4.79$) ข้อ 2.3 ผู้สอนอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน และเข้าใจง่าย ($\bar{x}=4.76$) และข้อ 4.5 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามและแสดงออกในห้องเรียน ($\bar{x}=4.74$)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ปลายเปิด พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ผู้เรียนให้ความสำคัญรายด้านจากการวิเคราะห์ความถี่ของข้อความและค่าร้อยละ ได้แก่ องค์ประกอบด้านหลักสูตร จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 29.12 องค์ประกอบด้านการเรียนการสอน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 21.52 องค์ประกอบด้านผู้สอน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 20.25 องค์ประกอบด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 20.25 และองค์ประกอบด้านผู้เรียน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.86 ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาความถี่ของข้อความที่ผู้เรียนให้ความสำคัญสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ (1) ความพึงพอใจด้านผู้สอน ผู้เรียนมีความเห็นว่าผู้สอนมีความเชี่ยวชาญทั้งในด้านความรู้และเทคนิคการสอน ซึ่งสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และเทคนิคการสอน ซึ่งสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้มีส่วนร่วมในชั้นเรียนได้ดี (2) ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนมีความเห็นว่ามีการริเริ่มระหว่างเรียนทำให้เกิดการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ และ (3) ข้อเสนอแนะต่อการจัดหาและเพิ่มเติมกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนซึ่งผู้สอนสอดแทรกองค์ความรู้จากสถานการณ์ปัจจุบันเข้าในบทเรียน และพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อสร้างสถานการณ์ในการทำความเข้าใจของผู้เรียน

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่มีระยะเวลาการสอนภาษาเกาหลี 9-14 ปี มีส่วนสำคัญในการร่วมจัดทำหลักสูตรภาษาเกาหลี

พร้อมทั้งช่วยหาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเกาหลีให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ โดยร่วมประชุมกำหนดแผนตามนโยบายของศูนย์ภาษาฯ ซึ่งผู้บริหารบางท่านได้นำประสบการณ์และปัญหาจากการสอนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาวิธีการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ๆ จากสื่อเทคโนโลยี เพื่อนำมาพัฒนาสื่อการสอนและเทคนิคการสอน อีกทั้งศึกษาลักษณะการเรียนรู้เพื่อนำมาเป็นแนวทางแนะนำผู้สอนและผู้เรียน

ผู้บริหารและผู้เรียนมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันต่อการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาเกาหลีในทุกมิติโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ 1) ด้านเนื้อหาต้องการให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน โดยจะต้องดำเนินการปรับหลักสูตรตามวงรอบที่เหมาะสม 2) ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนสร้างสถานการณ์ในการทำความเข้าใจของผู้เรียน กล่าวคือ ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามและแสดงออกในท้องเรียน มีวิธีสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา และการวัดประเมินผล จะส่งผลให้เกิดบรรยากาศการเรียนในชั้นเรียนที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ควรให้ผู้สอนทั้งชาวไทยและชาวเกาหลีสอนร่วมกัน โดยผู้สอนควรเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อสร้างมาตรฐานความเข้าใจให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ผู้สอนควรแนะนำแหล่งเรียนรู้ที่มีเนื้อหาเหมาะสมในการฝึกฝน นอกเหนือจากหนังสือเรียน เช่น เว็บไซต์ ช่อง YouTube หรืออาจให้ผู้เรียนฝึกพิมพ์ข้อความส่งผ่านโซเชียลมีเดียหาผู้สอน และหาวิธีฝึกใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และ 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรพิเศษเฉพาะเรื่อง ตามลักษณะการเรียนรู้และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน โดยนำความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรพื้นฐานกับการสอนมาออกแบบเป็นหลักสูตรใหม่ที่เน้นทักษะการพูด ฟัง อ่าน เขียน เพื่อทบทวนความรู้ให้ผู้เรียนทั้งในรูปแบบการเรียนปกติและรูปแบบการสอนออนไลน์ ควรจัดหลักสูตรที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และความต้องการของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนที่ทำงานในบริษัทเกาหลีจะเน้นด้านการสื่อสารที่สามารถนำไปใช้ในที่ทำงานได้ ส่วนผู้เรียนที่ต้องการศึกษาต่อที่ประเทศเกาหลีจะจัดหลักสูตรเร่งรัดที่ตรงกับเวลาเดินทาง เป็นต้น

ขณะที่กลุ่มผู้เรียนภาษาเกาหลีในระดับชั้นกลางซึ่งเรียนต่อเนื่องตั้งแต่ระดับชั้นต้น ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีของศูนย์ภาษาฯ กล่าวคือ 1) ด้านการสร้างบรรยากาศผู้สอนสร้างความอบอุ่นและเป็นมิตรกับผู้เรียน มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น 2) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนมีการสร้างปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีบุคลิกภาพที่แสดงถึงความเมตตาและเป็นมิตรกับผู้เรียน สามารถถ่ายทอดรายละเอียดเข้าใจง่ายทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น และ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ภาษาเกาหลี ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดที่สูงขึ้น เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย และจำได้นาน

นอกจากนี้ ผู้บริหารบางท่านเห็นว่า ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนวิธีการสอนและพัฒนาทักษะของตัวเองตามสถานการณ์และให้เหมาะกับผู้เรียนเพื่อเอื้อต่อวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของผู้เรียน โดยการสังเกตลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ เพศ วัย อาชีพ เพื่อนำมาปรับวิธีการสอนให้เข้ากับห้องเรียนของแต่ละระดับชั้น และเลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และผู้สอนใช้วิธีสอนที่ไม่ใช่เพียงการบรรยาย ควรเน้นกิจกรรมทั้งเชิงภาษาและวัฒนธรรม โดยการเขียน การอ่าน การพูด และการฟังเสียงเจ้าของภาษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนนำศักยภาพสูงสุดของตนเองออกมาใช้ และผู้เรียนบางคนเห็นว่า ควรมีโอกาสเสริมหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมเกาหลีที่หลากหลายผ่านสื่อออนไลน์เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เสริมร่วมกับตำราเรียนในหลักสูตร และเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น จัดทำคอนเทนต์ที่สอดแทรกภาษาและวัฒนธรรมเกาหลี ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ ในช่องทาง Facebook, YouTube เป็นต้น

โดยสรุป ผู้บริหารและผู้เรียนเห็นว่าจุดเด่นของหลักสูตรภาษาเกาหลีของศูนย์ภาษาฯ ในปัจจุบันพบว่า 1) มีความน่าเชื่อถือบนพื้นฐานของการเป็นหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2) หลักสูตรมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับกันมาเป็นเวลานาน 3) ผู้สอนมีประสบการณ์ที่หลากหลายไม่ใช่เฉพาะวงการศึกษา เช่น ล่ามแปลภาษา เป็นต้น อีกทั้งยังมีผู้สอนทั้งชาวไทยและชาวเกาหลีที่มีประสบการณ์และชำนาญในการสอน 4) มีหนังสือเรียนที่แตกต่างจากสถาบันสอนภาษาอื่น ๆ

และ 5) มีความเป็นอิสระในการออกแบบหลักสูตรใหม่ ๆ ซึ่งต่างจากสาขาวิชาภาษาเกาหลี ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้าในภาพรวมผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีของศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คือองค์ประกอบด้านผู้สอน และค่าเฉลี่ยระดับมากใน 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการเรียนการสอน 2) ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน 3) ด้านหลักสูตร และ 4) ด้านผู้เรียน ตามลำดับสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

ด้านผู้สอน ในภาพรวมผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินการด้านผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะประเด็นที่ผู้สอนมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน และมีความเชี่ยวชาญทั้งในด้านความรู้และเทคนิคการสอน ซึ่งผู้สอนสามารถตอบข้อซักถามของผู้เรียนได้ถูกต้องและชัดเจน และมีบุคลิกภาพเป็นมิตรกับผู้เรียน สิ่งเหล่านี้จึงส่งผลให้เกิดการสร้างบรรยากาศการเรียนในชั้นเรียน ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และมีแนวโน้มจะช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับที่อัญชลี จันทร์เสมอ และคณะ (2559) ได้อธิบายถึงความรู้ด้านการสอนรวมทั้งวิธีสอนว่า เป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสอน และความรู้ด้านวิธีสอนผนวกเนื้อหาวิชาเฉพาะว่า เป็นความรู้จำเพาะที่สำคัญที่สุดสำหรับการสอน สอดคล้องกับบรรณพ จินะวัฒน์ (2559) ศึกษาพบว่าครูจำเป็นต้องพัฒนาตนให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญคือสร้างบรรยากาศให้เกิดความรู้สึกรักหรือทัศนคติทางบวกในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลง เช่นเดียวกับวีชานา อับดุลละและ วุฒิชัย เนียมเทศ. (2563) ศึกษาพบว่าการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านจิตวิทยา ควรคำนึงถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่มีผลต่อความรู้สึกรักของผู้เรียน ทั้งปัจจัยทางบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นทางบวกให้กับผู้เรียน ตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน

เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ขณะที่จรรยา คำทา (2558) ศึกษาพบว่าอาจารย์ที่มีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมากจะให้ความสำคัญกับการเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน บรรยากาศในห้องเรียน วัตถุประสงค์และประเมินผล เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์มีความทุ่มเทในการสอน สอนอย่างเต็มความสามารถเพื่อต้องการให้นักศึกษามีความรู้สามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในรายวิชาต่อไปและประกอบอาชีพได้จริง ทั้งนี้ ผลการศึกษานี้ยังเป็นไปในทิศทางเดียวกับผลการประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนภาษาเกาหลีในภาคการศึกษาที่ 1 ประจำปี 2563 ของศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย (2563) ซึ่งพบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งในด้านเทคนิคและวิธีการสอนค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) บุคลิกภาพและการแต่งกายของผู้สอน 2) ทุ่มเทและตั้งใจในการสอนประเพณีของประเทศเจ้าของภาษาที่เรียน และ 3) ความตรงต่อเวลา (ไม่เข้าสาย ไม่เลิกก่อนเวลา) ตามลำดับ

ด้านการเรียนการสอน ในภาพรวมผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินการด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนซึ่งผู้สอนสอดแทรกองค์ความรู้จากสถานการณ์ปัจจุบันเข้าในบทเรียน และพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อสร้างสถานการณ์ในการทำความเข้าใจของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนเห็นว่าผู้สอนมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามและแสดงออกในห้องเรียน มีการสรุปเนื้อหาสำคัญหลังการสอนทุกครั้ง มีการจัดกิจกรรมและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน สอดคล้องกับที่อัครา เอ็บสุขสิริ (2557) ได้อธิบายว่าการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัวและได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ จะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง ขณะที่วิรัชคุณม ทองแมน และคณะ (2560) ศึกษาพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้การจัดการชั้นเรียนเป็นแบบเคลื่อนไหว เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งผลให้พฤติกรรมการสอนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น มีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนมากขึ้น และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น รวมทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครองและ

ผู้บริหารมีเจตคติที่ดีมากต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และศศิธร บุญวุฒวิวัฒน์ และคณะ (2560) พบว่า กิจกรรมการฝึกอบรมภาษาเกาหลีเบื้องต้นโดยวิธี แบ่งกลุ่มย่อยและกิจกรรมคู่โดยใช้การเรียนรู้แบบ ร่วมมือและเทคนิควิธีสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ ช่วยกระตุ้นให้ผู้ฝึกอบรมมีความสามารถทางภาษาและ มีความคุ้นเคยกับสมาชิกในกลุ่ม และปฏิบัติกิจกรรมที่ ได้รับมอบหมายอย่างมีความสุข เหล่านี้จึงส่งผลให้เกิด และมีแนวโน้มที่จะช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ เรียนรู้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่นเดียวกับผลการ ประเมินความพึงพอใจด้านประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับการ จัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลี ในภาคการศึกษา ที่ 1 ประจำปี 2563 ของศูนย์ภาษาและวัฒนธรรม เอเชีย (2563) พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับมีความพึงพอใจใน ระดับมาก ได้แก่ 1) ได้พัฒนาทักษะด้านภาษาที่เรียน และนำไปใช้ในชีวิตจริง 2) ได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีของประเทศเจ้าของภาษาที่เรียน และ 3) ได้ สื่อสารและสนทนาอย่างเข้าใจ ตามลำดับ นอกจากนี้ ทิพย์ธิดา สกฤตทองอร่าม และคณะ (2561) ศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะใช้ภาษาเกาหลีในการทำงานหรือ เรียนต่อต่างประเทศมากขึ้นตามระดับชั้นปี อาจเพราะ ยังเรียนชั้นสูงขึ้น หลักสูตร วิชา และประสบการณ์ที่ได้ เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเกาหลีมากขึ้น ช่วยชี้ให้เห็นถึง โอกาสในการทำงานหรือการศึกษาเพิ่มเติม และ แรงจูงใจภายในยังเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้ นักศึกษาเพิ่มความอยากเรียนรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียน ได้เป็นอย่างดี เช่น การมีเพื่อนสนิทเป็นชาวเกาหลี การ เดินทางไปเยือนประเทศเกาหลีด้วยตัวเอง

ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ใน ภาพรวมผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินการ ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายใน สถาบันที่สามารถอำนวยความสะดวกและเพิ่มคุณภาพ ชีวิตให้กับผู้เรียน สร้างความประทับใจและความรู้สึก ปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน และผู้เรียนเห็นว่าสภาพแวดล้อม ของอาคารสถานที่สะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบ เอื้อต่อ การเรียนการสอน และห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับ จำนวนผู้เรียน สอดคล้องกับอารียา สตาร์ตัน (2556) ศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมที่ดีจะเป็นส่วนประกอบ สำคัญที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความปลอดภัย

มีแรงจูงใจ และเกิดความสุข ความเต็มใจในการ แสวงหาความรู้ โดยทวีศักดิ์ จินดาบุรุษ (2563) เสนอ แนวคิดที่ว่าสภาพแวดล้อมในห้องเรียนควรมีการจัดที่นั่ง โต๊ะและเก้าอี้ที่สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบได้สะดวก และจัดให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน ผนัง ของห้องเรียนควรทาสีอ่อนจะให้ความรู้สึกว่ามีขนาด ใหญ่ เสียงในห้องเรียนจะต้องมีระดับความดังที่ เหมาะสม ไม่ก้อง และไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก ห้องเรียน ในห้องเรียนต้องมีแสงสว่างเพียงพอโดยใช้ แสงจากธรรมชาติ หากไม่เพียงพอต้องใช้แสงจากดวง ไฟเพิ่มเติม และสำหรับห้องที่มีการใช้สื่อการสอนหลาย รูปแบบต้องจัดให้สามารถควบคุมปริมาณแสงสว่างใน ห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นกระดานได้ และสามารถอ่านและเขียนหนังสือได้เมื่อมีการฉาย จอภาพ การระบายอากาศของห้องเรียนทั้งที่เป็น การ ระบายอากาศจากธรรมชาติคือลม และการระบาย อากาศจากอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ได้แก่ พัดลม และเครื่องปรับอากาศ จะต้องมีการถ่ายเทอากาศ มี อุณหภูมิและความชื้นที่พอเหมาะ เช่นเดียวกับภัทรพร บุญนาคุดม (2563) ที่กล่าวถึงแนวคิดของห้องเรียนว่า สภาพแวดล้อมควรจัดให้เอื้อกับครูและนักเรียนได้ ใกล้ชิดกันมากที่สุด เช่น กำหนดจำนวนที่เหมาะสมของ นักเรียนต่อห้องเรียน การเว้นทางเดินในห้องเรียนให้ โล่ง ไม่มีสิ่งกีดขวาง เป็นระเบียบ ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่จำเป็นให้กับนักเรียน และพื้นที่บริเวณผนังห้องไม่ปล่อยให้โล่งเปล่าแต่ควร สร้างให้กลายเป็นพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ได้ทุกส่วนของห้องเรียน ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอก ชั้นเรียน อาคารสถานที่ต่าง ๆ ควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน มีพื้นที่ สำหรับการเรียนรู้

ด้านหลักสูตร ในภาพรวมผู้เรียนมีความ คิดเห็นต่อสภาพการดำเนินการด้านหลักสูตรอยู่ใน ระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของ การกำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตรเพื่อ สนองความต้องการของผู้เรียนโดยตรง ซึ่งผู้เรียนเห็นว่า ปริมาณเนื้อหาวิชาตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสม เนื้อหาวิชาตรงกับความต้องการของผู้เรียน และมี กิจกรรมสอดแทรกและส่งเสริมวัฒนธรรมที่เหมาะสม ทั้งนี้ เนื่องจากศูนย์ภาษาฯ มีแผนปฏิบัติในการบูรณา การเนื้อหาครอบคลุมสาระการเรียนรู้ตามความ

เหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน มีการปรับให้ทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์สังคม ในปัจจุบัน ผลการศึกษาสอดคล้องกับสอดคล้องกับที่ อัญชลี จันทระสม และคณะ (2559) ได้อธิบายว่า ความรู้ด้านหลักสูตรหรือความเข้าใจเกี่ยวกับ องค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรโดยเฉพาะปรัชญา ของหลักสูตร วัตถุประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งเป็น ตัวกำหนดสมรรถนะและทักษะผู้เรียน รวมถึงความ เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของการศึกษาในสังคม ลักษณะ ของสถาบันและสังคม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือเกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษา ทฤษฎีการที่เอื้อต่อการจัดการ เรียนการสอน จำนวนผู้เรียน รวมทั้งรายละเอียด ปลีกย่อยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อลักษณะการจัดการหลักสูตร และความรู้เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการศึกษาเป็นตัว ช่วยให้เห็นทิศทางของการศึกษา ขณะนี้วิชาภท จา วิสูตร และคณะ (2556) ศึกษาพบว่าหลักสูตรควรมี ความทันสมัย มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอให้ เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เนื้อหารายวิชา ส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการสื่อสาร มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะ 4 ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน อีกทั้งจำนวนหน่วยกิตตลอดทั้งหลักสูตรมีความ เหมาะสม รายวิชาในหลักสูตรมีทั้งภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ เนื้อหารายวิชามีการจัดเรียงลำดับจากง่าย ไปยาก และศศิธร บุญอุฒวิวัฒน์ และคณะ (2560) พบว่าการจัดหลักสูตรฝึกอบรมภาษาเกาหลีเบื้องต้น ควรให้ความสำคัญใน 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ความ เป็นมาของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร กิจกรรมการ ฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และธเนศ สายจิตบริสุทธิ์ (2563) ศึกษาพบว่าสัดส่วนปริมาณเนื้อหาเกี่ยวกับจำนวน ชั่วโมงการเรียนการสอนที่เหมาะสมอยู่ที่อัตราส่วน 60:20 ชั่วโมง คือ การเรียนการสอนในห้องเรียนต่อ การศึกษาด้วยตนเองผ่านระบบการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) เนื่องจากหนังสือเรียนภาษาเกาหลีที่มี ปริมาณเนื้อหาค่อนข้างมาก จึงแบ่งเนื้อหาออกเป็นสอง ส่วนโดยให้ครึ่งแรกจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) และอีกครึ่งหนึ่งจัดให้ผู้เรียน ศึกษาผ่านระบบการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) โดยเน้นการจัดสรรเวลาให้กระชับและต่อเนื่องมากที่สุด

ด้านผู้เรียน ในภาพรวมผู้เรียนมีความคิดเห็น ต่อสภาพการดำเนินการด้านผู้เรียนอยู่ในระดับมาก โดยผู้เรียนส่วนใหญ่ตั้งใจในการเรียน ตรงต่อเวลาและ เข้าเรียนสม่ำเสมอ และสามารถปฏิบัติตามที่ อาจารย์มอบหมายจนสำเร็จ เพื่อต้องการนำความรู้ไป ศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น และใช้ในการ ทำงาน สอดคล้องกับที่อัญชลี จันทระสม และคณะ (2559) ได้อธิบายความรู้เกี่ยวกับผู้เรียนว่า เป็นสิ่ง สำคัญที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ขณะที่รัฐพร ศิริพันธ์ (2561) ศึกษาพบว่าสิ่งที่ควรมีใน การเรียนภาษาจีนสำหรับผู้เริ่มเรียนเพื่อนำไปสู่ ความสำเร็จ คือความตั้งใจ ความขยัน การไม่หยุดที่จะ เรียนรู้ ไม่หยุดที่จะแสวงหาสิ่งใหม่ๆ จะทำให้เรียน ภาษาจีนได้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ศูนย์ ภาษาฯ มีแนวโน้มได้รับความนิยมจากผู้เรียนภาษา เกาหลีไปในทิศทางที่ดี ดังจากการพิจารณาจำนวน ผู้เรียนย้อนหลัง 5 ปีมีอัตราเพิ่มขึ้น ซึ่งผู้เรียนที่เพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับพื้นฐาน หากเมื่อพิจารณา ย้อนหลัง 3 ปีมีอัตราลดลง เนื่องจากผลกระทบทาง เศรษฐกิจและการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อย่างไร ก็ตามกนกวรรณ สาโรจน์ (2563) ศึกษาพบว่านิสัย เลือกรเรียนวิชาเอกภาษาเกาหลีมากที่สุดคือ เพื่อความ เข้าใจเนื้อหาของละคร ภาพยนตร์ หรือเนื้อเพลงภาษา เกาหลี และเพื่อประกอบอาชีพ

ข้อเสนอแนะแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการสำรวจสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีครั้งนี้ เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของศูนย์ ภาษาฯ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลของ การวิจัยไปประยุกต์ใช้ และผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการ พัฒนา ดังนี้

ด้านหลักสูตร - เพิ่มเนื้อหาบทเรียนให้ สอดแทรกความรู้จากสถานการณ์ปัจจุบันและส่งเสริม ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาเกาหลีมากขึ้น โดย เน้นไวยากรณ์ คำศัพท์ และมีการวัดผลเชิงพฤติกรรม และเน้นทักษะการพูด เช่น ใน 1 คาบ ต้องให้ผู้เรียนได้ ปฏิบัติจริงโดยผู้สอนคอยชี้แนะ และจัดการเรียนแบบ ผสมผสานในสัดส่วนจำนวนชั่วโมงเรียนที่เหมาะสม ให้ ครึ่งแรกจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน และอีกครึ่งหนึ่งจัดให้ ผู้เรียนศึกษาผ่านระบบการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-

Learning) รวมทั้งออกแบบหลักสูตรพิเศษเฉพาะที่เน้นเนื้อหาในสายวิชาชีพ โดยนำหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรแกนกลางๆ กับการสอนมาออกแบบเป็นหลักสูตรภาษาเพื่อธุรกิจ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดเน้นความต้องการผู้เรียนที่หลากหลายมากขึ้น ถือเป็น การสร้างรายได้ให้กับหน่วยงานอีกช่องทางหนึ่ง

ด้านผู้สอน - พัฒนาคณาจารย์ผู้สอนโดยเฉพาะครูชาวไทยมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาด้านอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารควรส่งเสริมครูผู้สอนเข้าอบรม สัมมนา ฝึกทักษะต่างๆ สร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งเปิดโอกาสในการกำหนดเป้าหมายของศูนย์ภาษาร่วมกัน อีกทั้งควรมีการประชุมชี้แจงผู้สอนว่าต้องให้ความสำคัญกับการเลือกเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยพัฒนาวิธีการนำเสนอการเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้เรียน พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ และในการนำหลักสูตรไปใช้ผู้สอนต้องมีวิธีการที่เหมาะสมกับผู้เรียน จะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ ต้องตระหนักและใช้จิตวิทยาการสอนเน้นสอดแทรกวัฒนธรรมไปพร้อมกับเนื้อหาที่สอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งภาษา วัฒนธรรม และสถานการณ์จริงอย่างบูรณาการ รวมถึงต้องสร้างบรรยากาศให้น่าเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน และเกิดความคุ้นชินกับผู้สอน โดยผู้สอนมีมาตรการหรือเกณฑ์วัดผลของการสอน

ด้านการเรียนการสอน - การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่บูรณาการวิธีการต่าง ๆ หลากหลายวิธีให้ เชื่อมโยงกับการนำไปใช้ในชีวิตจริง โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสานระหว่างเรียนออนไลน์และการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ เลือกใช้เทคนิควิธีการแต่ละรูปแบบให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานวัตกรรมที่สามารถตอบสนองให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสมและพัฒนาการสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ได้แก่ จัดทำสื่อการเรียนรู้ อิเล็กทรอนิกส์นอกเหนือจากแบบเรียนเพื่อเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยเผยแพร่ผ่านห้องเรียนออนไลน์ของศูนย์ภาษาฯ เช่น ไฟล์วิดีโอบันทึกการสอน

การแนบไฟล์หรือลิงค์เอกสารประกอบการสอนต่าง ๆ การทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบออนไลน์ หลากหลายรูปแบบ และการสร้างห้องสนทนา เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสซักถามปัญหาหรือข้อสงสัยอันเกิดจากการศึกษาด้วยตนเอง การสร้างแอปพลิเคชัน และ e-book เพื่อเสริมการเรียนรู้จากบทเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ ควรจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่หลากหลาย เช่น การไลฟ์ผ่านสื่อออนไลน์ การเสวนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแนะนำเพื่อนเกาหลีส เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติมและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน - ผู้สอนควรสร้างสภาวะแวดล้อมที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ปรับเปลี่ยนรูปแบบของการจัดโต๊ะ เก้าอี้ มีป้ายนิเทศไว้ที่ผนังห้องเรียน มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือ เพื่อสร้างบรรยากาศของห้องเรียนให้น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อหน่าย และควรแนะนำสื่อเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้จาก E-learning, Vlog Blog, Web-Based Education page face book youtube หรือมีการจัดสัมมนาเป็นครั้งคราวแนะนำผู้เรียน มีการจัดนิทรรศการในวาระโอกาสหรือเทศกาล ประเพณีสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ ควรจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย และหลากหลายต่อการเรียนการสอน เช่น Power Point วีดีโอ ไฟล์เสียง การ์ดภาพ เป็นต้น และปรับปรุงอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกสม่ำเสมอให้พร้อมใช้งาน เช่น ลำโพง โปรเจ็คเตอร์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ด้านผู้เรียน - ควรแจ้งให้ผู้สอนทราวจนให้ผู้เรียนไม่เข้าเรียนสายหรือขาดเรียน โดยการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและเอาใจใส่ต่อการเรียนมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดแนวทาง เกิดพลังช่วยกระตุ้นความสนใจ พัฒนาความสนใจและใฝ่หาความรู้ ไม่เฉื่อยชา ไม่ขาดเรียนหรือไม่มาเรียน เข้าเรียนตรงเวลา โดยผู้สอนควรติดตามและสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนของผู้เรียน

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากข้อสรุปผลการศึกษาทำให้พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านผู้สอน รองลงมา คือ

ปัจจัยด้านการเรียนการสอน ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ปัจจัยด้านหลักสูตร และปัจจัยด้านผู้เรียน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้สามารถนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาเกาหลีให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสถานการณ์ปัจจุบัน โดยในเชิงนโยบายผู้วิจัยเห็นว่าควรดำเนินการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและองค์กรของประเทศเกาหลี สนับสนุนทุนแลกเปลี่ยนผู้สอนของศูนย์ภาษาฯ ไปศึกษาดูงานด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ประเทศเกาหลี ส่งเสริมโครงการรับนักศึกษาฝึกสอน โดยวิธีการฝึกสอนผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนของศูนย์ภาษาฯ ได้เรียนรู้เพิ่มเติมนอกชั้นเรียนกับเจ้าของภาษาโดยตรง สนับสนุนโครงการนักศึกษาแลกเปลี่ยนด้านภาษาและวัฒนธรรม เนื่องจากการไปเรียนในประเทศเจ้าของภาษา ผู้เรียนสามารถสัมผัสและเรียนรู้การใช้ภาษาจากสถานการณ์จริง โครงการนักศึกษาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนชาวเกาหลีผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างแรงจูงใจและความผูกพันให้แก่ผู้เรียน รวมถึงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านศิลปวัฒนธรรมและสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ เพื่อเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน นอกจากนี้ การนำเนื้อหาความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนภาษามาเผยแพร่ผ่านช่อง YouTube ของศูนย์ภาษาฯ เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้นอกเหนือจากห้องเรียน เช่น เทศกาลต่าง ๆ ในช่วงเวลานั้น ๆ เป็นต้น รวมถึงเร่งการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของศูนย์ภาษาฯ

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรมีการศึกษาด้วยวิธีอื่นร่วมเพื่อขยายข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามซึ่งสามารถสะท้อนปัญหาได้หลายมิติมากขึ้น เช่น การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสังเกตการณ์ในชั้นเรียน และศึกษาข้อมูลการประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนประกอบ 2) ควรมีการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดการเรียนการสอนของครู รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การพัฒนามาตรฐานและเกณฑ์การวัดประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการสอน และ 3) ควรศึกษาความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของศูนย์ภาษาฯ เช่น ผู้บริหาร ผู้สอน เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ บริษัท นักศึกษาในคณะที่มีความร่วมมือทางวิชาการ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนวิจัยสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2562 เรื่อง “การจัดการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์” (สัญญาเลขที่ 5/2562) ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บริหารสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ได้สนับสนุนสำหรับการดำเนินการวิจัย และขอขอบพระคุณที่ปรึกษา คือ ดร.อำพา แก้วกำกั๋ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย ที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำแนะนำความคิดเห็น และตรวจแก้ไขการวิจัยนี้ให้มีความสมบูรณ์ถูกต้อง อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ สาโรจน์. (2560). แนวทางการสอน คำศัพท์ภาษาเกาหลีแก่ผู้เรียนชาวไทย: กรณีคำศัพท์ ภาษาเกาหลีแท้. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 25(49),1-11.
- “_____”. (2563). รายงานการวิจัยลักษณะการแปลเนื้อความภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวไทย: กรณีศึกษานิสิตวิชาเอกภาษาเกาหลี มหาวิทยาลัยบูรพา. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กัลปพฤกษ์โชคศิริ โชคดีมีสุข. (2558). การเตรียมความพร้อมด้านภาษาจีนในการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. วารสาร มฉก. วิชาการ, 19(37), 153-161.
- จินตนา วิเศษจินดา. (2560). แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราภา คำทา. (2558). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของอาจารย์กับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น. วารสาร Veridian E-Journal สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 8(2), 1528-1542.

- ณิชาภัทร จาวิสูตร อัจฉรา วัฒนาณรงค์ และสุพรรณ ตั้งสมวรพงษ์. (2556). การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต.วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 5(9), 67-80.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2563). การบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2563 จาก <https://th.city/dP2s>.
- ทิพย์ธิดา สกุกทองอร่าม, อมรรัตน์ คำทวิ และวรรณวิศา ไบทอง. (2561). แรงจูงใจในการเรียนภาษาเกาหลี: กรณีศึกษาของนักศึกษาวิชาเอกภาษาเกาหลีมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. ในการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ UTCC Academic Day ครั้งที่ 2. หน้า 1610.
- ทิตนา แชมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธเนศ สายจิตบริสุทธิ์(2563). การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับการเตรียมสอบวัดความสามารถทางภาษาเกาหลี (EPS-TOPIK). วารสารครุศาสตร์สาร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 14(1), 212-225.
- นริศ วศินานนท์. (2559). การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย. วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 9(2), 263-264.
- บัณฑิต ทิพากร. (2550). การพัฒนาคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา. ในไพฑูริย์ สิ้นสาร์ตัน (บรรณาธิการ) อาจารย์มีอาชีพ: แนวคิดเครื่องมือ และการพัฒนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีศวรรค์ ยืนเสน. (2551). รายงานการวิจัยภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่สะท้อนในสื่อหนังสือพิมพ์รายวันเกาหลี. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ปรียาภรณ์ เฮอร์ริงตัน. 2555. รายงานวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบจิกซอว์เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ รายวิชา HTM411 กลยุทธ์การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พระราชรัตนมงคล, ดร. (มนตรี อภินันต์โก, ยางอิสาร. (2560). การศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อวิธีการสอนของศูนย์สอนภาษาเกาหลีในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้). บทความวิชาการ (ออนไลน์) สืบค้นเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2564 จาก <http://montri001.blogspot.com/2017/05/blog-post.html>
- ภัทรพร บุญนำอุดม. (2563). ห้องเรียนในฝันของการศึกษาศตวรรษที่21: บทบาทสำคัญของห้องเรียน ในการส่งเสริมการเรียนรู้ในโลกสมัยใหม่. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2563 จาก http://www.tcdc.or.th/articles/design_creativity/25279/.
- มธุมน จินากุล. (2558). แรงจูงใจที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกเรียนภาษาเกาหลี ในสถาบันสอนภาษาของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. จุลนิพนธ์ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร. หน้า 1-51.
- วิชญ์ธมม์ ทองแมน, สุชาดา กรเพชรปานี และปิยะทิพย์ ประดุงพรม.(2560) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนโดยประยุกต์กระบวนการประเมิน เพื่อพัฒนาผู้เรียนสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา.ปีที่ 15 (2), 133-146
- รัฐพร ศิริพันธ์. (2561) แนวทางการเตรียมความพร้อมและวิธีการเรียนสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาจีน. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 5(1), 103-112.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). สนุกกับการเรียนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

- วีชานา อับดุลเลาะ และวุฒิชัย เนียมเทศ. (2563). **การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 “แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติ”**. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 7(2), 242-243
- วันเพ็ญ เหล่าฤทธิ. (2555). **ผลการจัดการชั้นเรียนแบบคละอายุที่มีต่อความมีน้ำใจของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านป่ายาง จังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ศศิธร บุญวูดวิวัฒน์ และอมรรัตน์ วัฒนาศร. (2560). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาเกาหลีเบื้องต้นสำหรับแรงงานไทย**. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 19(2), 214-229.
- ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย. (2563). **“แผนการปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ 2562-2564”**. ในเอกสารประกอบการประชุมแผนกลยุทธ์สถาบันเอเชีย ตะวันออกศึกษา. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สถาบันเอเชียตะวันออกศึกษา. (2562). **“ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น”**. ในรายงานผลการดำเนินงานประจำปีการศึกษา 2561. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต.
- สถาพร พฤษภูมิกุล. (2558). เอกสารประกอบการฝึกอบรม **“คุณภาพผู้เรียนเกิดจากกระบวนการเรียนรู้”**. สาระแก้ว: คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว.
- อรรณพ จินะวัฒน์. (2559). **การพัฒนาตนของผู้ประกอบวิชาชีพครู**.วารสารวิชาการ Veridian E – Journal, (ฉบับภาษาไทย) สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 9(2), 1379-1395.
- อารียา สตาร์ตัน. (2556).) **การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี**. (สารนิพนธ์ กศ.ม. การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บทความย่อยสืบค้นจาก http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ed_Adm/Areeya_S.pdf
- อัชรา เอิบสุขสิริ. (2557). **จิตวิทยาสำหรับครู**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี จันทร์เสมอ, วาสนา นามพงศ์, สมบุญ ปิยะสินธ์ชาติ, อภินิหาร ฤกษ์อนันต์, ศุภชัย จังศิริวิทยากร, เหมียน ธิ เจริม และฉัตร ธิ บิ๊ก ถาว. (2559). **ทักษะในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการศึกษาภาษาต่างประเทศ: จากนโยบายถึงผู้สอน**. วารสารบรรณศาสตร์ มศว, 9(2), 114-123.